

Monte Canino

2002 – 2006

Andrej Gašperič, Mihael Rukše

Kljub temu, da že 14 let hodimo na Kaninske pode in da nam še vedno ni uspelo raziskati jame, globlje od 300 metrov globoke Azaleje, še kar vztrajamo in čakamo na dan D, ko se nam bo odprla brezdanja jama. Na gorskih akcijah smo v glavnem eni in isti člani, tu pa tam se nam priključi še kak novinec, ki ga Kaninsko pogorje posrka vase ali pa odbije za vekomaj.

Za kaninski kras so najbolj značilni podi ali planote, široke okoli 5 – 6 kilometrov in dolge okoli 10 kilometrov. Ležijo na južni slovenski in severno italijanski strani mejnega grebena Velika Baba (2137) – Visoki Kanin (2587) – Hudi vršič (2344). Ugodne za zakrasevanje so obilne padavine, domnevno do treh metrov na leto, največ prav v novembru; snežna odeja traja do prehoda marca v april. Obilica snežnice in deževnice je ugodna za razvoj drobnih skalnih oblik, ki so običajno nastale v razpokah triasnega apnenca. V triasnem bolj ali manj dolomiziranem apnencu ali dolomitu je mehanično razpadanje močnejše. (povzeto po: Gams, I., 2003: Kras v Sloveniji, ZRC SAZU)

Teren, ki kar kliče jamarje, je pred pragom, potrebna je samo volja, in že se pričnejo nepozabne pustolovščine v podzemlju Kaninskih podov. Naše raziskovalno delo v zadnji petletki je bilo raznovrstno, od raziskovanja novih jam – kakih 20, do poglobljanja že znanih. V Kaninskem visokogorju smo preživeli 36 dni, od tega 4 dni pozimi. Tako je bila ena zanimivejših jam novo odkrito brezno nad NM9. Njegova posebnost je bil strop, ki nas je skozi večino jame spremljal pod kotom – 60° kakih 70 metrov v smeri in naklonu sklada. Žal se je brezno prehitro končalo z neperspektivno ožino.

V breznu NM 7 smo prodrli iz znanih 20 metrov na okoli 150 metrov globine. Pretolkli smo se čez sedem tesnih ožin in precej krušljivih brezen. Brezno je tehnično zelo zahtevno. Potrebna je tudi velika mera pazljivost, še posebej, če se s seboj vleče tri ali štiri transportne vreče opreme. V brezno je bilo vloženega obilo truda, vse nam ni šlo po načrtih; uspelo nam je priti do brezna večjih dimenzij. Žal se zaključi z zasutim prehodom, kjer je čutiti rahlo strujanje zraka. Poskušali smo ga prekopati, a smo na koncu odnehali.

Zahteven in naporen transport opreme do bivaka. Foto Mihael Rukše.

Zelo obetavna se nam je zdela jama NM 63, ki smo jo odkrili leta 2002 pod Babanjskim skednjem. Jama je nastala v precej velikem prelomu, "blizu" Male Boke, zato smo upali, da nam bo uspelo prodreti zelo globoko – do Boke. Leta 2005 sta v zimski odpravi Mihael Rukše in Jože Tomšič jama raziskala do "dna" (na globini okoli 100 metrov) in našla zaledenelo nadaljevanje, iz katerega je močno vleklo. Poleti sta nadaljevala Andrej Gašperič in Jože Tomšič; sicer višje, ker je bilo v jami precej snega. Prebila sta dve zahtevni ožini in se ustavila nekje na globini 100 metrov, vendar ne na točki, ki je bila dosežena pozimi. Jama gre naprej, vendar za še eno ožino. Tudi poleti je v jamo vleklo zračni tok.

Srečo smo poizkusili naslednje leto, a smo naleteli na snežno-ledeno presenečenje že 10 metrov pod vhomom. Bilo je še prehodno, na dnu pa polno snega in ledu. Jama je bila zaprta. Tudi lansko nadaljevanje je bilo pod snegom, saj ga je bilo za kakih 7 do 10 metrov več. Bili smo zelo razočarani, saj smo v jamo polagali veliko upov. Z naravo se pač ne da spopadati.

Leta 2004 je Mihael našel tri vodoravne jame pod Laško Planjo; dve sta zadostili kriterijem za registracijo. Jami NM 77 in NM 76 ležita precej visoko, na nadmorski višini skoraj 2200 metrov. Na dnu brezen smo našli zanimive okrogle fosilne školjke, zlepljene v večje in manjše kepe oziroma plošče.

Veliko časa in truda smo namenili tudi urejanju bivaka. Razširili smo ga, na novo postavili škarpo in postavili vetrolov za kuhinjo. Sedaj je veliko lepši in prostornejši. V novi kuhinji je bil lani najbolj dober "regrat u salat". Z nekaj slanine, kisa in olja ga ni bilo za prehvaliti.

Vmes smo raziskali še nekaj manjših jam. Žal so se vse prehitro končale, kljub temu pa še naprej sanjamo o "svoji" tisočmetrci, ki jo bomo slej ko prej našli. Prav zato se bomo v upanju na odkrivanje najglobljih skritih delov Kanina in na regrat "u salat" še vedno z veseljem vračali v ta, za nas oddaljeni, a zelo zaželeni del krasa. Kanin pa niso samo jame in skalni vrhovi – tu se je spletlo veliko lepih nepozabnih dogodkov, poznanstev, prijateljstev med kolegi iz kluba in člani drugih klubov ter jamarskih društev iz Tolmina, Ljubljane, Kranja, Velenja, Kopra, Ajdovščine in drugod.